

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/167602,Uroczystosci-upamietniajace-ofiary-Zbrodni-Wolynskiej.html>
27.04.2024, 09:28

Uroczystości upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej

9 i 10 lipca 2022 roku na Ukrainie delegacja Instytutu Pamięci Narodowej z zastępcą prezesa IPN dr. hab. Karolem Polejowskim oddała cześć obywatelom II Rzeczypospolitej Polskiej pomordowanym 79 lat temu przez ukraińskich nacjonalistów.

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Przedstawiciele IPN i Sławomir Misiak, Konsul Generalny RP w Łucku podczas uroczystości w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniających ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary zbrodni wołyńskiej. Na zdj. Ołeksandra Wasiejko (Babcia Szura), która nie pozwoliła zapomnieć o wymordowanych polskich sąsiadach – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary

Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Ostrówkach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Zasmykach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Zasmykach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Zasmykach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Zasmykach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Zasmykach (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 9 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w Łucku – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Kisielinie (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Kisielinie (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Kisielinie (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Kisielinie (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Pawliwce, d. Porycku (Ukraina) upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Pawliwce, d. Porycku (Ukraina)
upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)
Dr Leon Popek (IPN) w Pawliwce, d. Porycku (Ukraina) – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak
(IPN)

Uroczystości z udziałem przedstawicieli IPN w Pawliwce, d. Porycku (Ukraina)
upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)
Siergiej Godlewski z Łucka, który dba o miejsca upamiętniające ofiary Zbrodni Wołyńskiej –
10 lipca 2022. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)
Wizyta przedstawicieli IPN na Ukrainie w rocznicę Zbrodni Wołyńskiej – 10 lipca 2022. Fot.
Mikołaj Bujak (IPN)

Uroczystości rozpoczęły się 9 lipca mszą św. w Ostrówkach w obwodzie wołyńskim, w
rejonie lubomelskim (Ukraina). Przedstawiciele IPN oddali hołd pomordowanym składając
kwiaty i zapalając znicze na cmentarzu w Ostrówkach i Zasmykach. W obchodach wzięli
udział także Konsul Generalny RP w Łucku Sławomir Misiak, dr Leon Popek, historyk z IPN
oraz grupa ukraińskich wolontariuszy, którzy pomagali pracownikom Instytutu w sprzątnięciu
i uporządkowaniu grobów spoczywających tam Polaków. W Ostrówkach była też obecna
Ołeksandra Wasiejko, znana bardziej jako Babcia Szura, która nie pozwoliła zapomnieć o
wymordowanych sąsiadach i przez kilkadziesiąt lat modliła się nad grobami Polaków
wskazanymi jej przez ojca. Później, już po upadku systemu komunistycznego, pomogła
polskim archeologom odnaleźć miejsce pogrzebania wielu ofiar zbrodni. To w dużej mierze
dzięki niej ci ludzie doczekali się godnego pochówku.

Porządkowanie cmentarzy i miejsc pamięci pomordowanych podczas Zbrodni Wołyńskiej
Polaków odbywało się w dniach 4-7 lipca 2022 roku. W Ostrówkach, Zasmykach, Kisielinie
i Porycku pracowało blisko 20 wolontariuszy. Oprócz nekropolii, zostały uporządkowane
takie miejsca pamięci jak oznaczone krzyżami masowe mogiły (Trupie Pole), mogiły u
Strażyca, Trusiuka i Suszków, czy krzyż misyjny znajdujący się przed dawnym kościołem
w Ostrówkach.

Dr Popek, razem z wolontariuszami z Polski i Ukrainy, od lat opiekuje się miejscami
związanymi ze zbrodnią wołyńską. W [wyniku ekshumacji przeprowadzonych staraniem dr.
Leona Popka](#) w 1992, 2011 i 2015 r., w dołach śmierci znajdujących się na terenie byłych
wsi odnaleziono szczątki należące do około 670 osób. Wszystkie odnalezione ofiary zostały
pochowane na cmentarzu parafialnym w Ostrówkach. Cmentarz ten oraz częściowo
zniszczona figurka Matki Bożej, za którą niegdyś stał kościół, jest jedynym śladem po
dawnej miejscowości, będącej wówczas liczącą ponad dwieście lat parafią. Prace
ekshumacyjne w Ostrówkach nie zostały zakończone. Na godny pochówek i upamiętnienie
czekają pozostałe ofiary (ponad 400 osób), spoczywające nadal w okolicznych dołach
śmierci.

10 lipca delegacja IPN wzięła udział we mszy św. w katedrze św. Apostołów Piotra i Pawła w
Łucku koncelebrowanej przez ks. bp. Witalisa Skomarowskiego, ordynariusza łuckiego i bp.
Edwarda Kawę. Następnie udała się do Kisielina i Pawliwki (Porycka), gdzie na cmentarzach

i pod pomnikami polskich ofiar OUN-UPA zostały złożone kwiaty i zapalone znicze pamięci.

Uroczystości współorganizowane były przez IPN oraz Konsulat RP w Łucku.

* * *

Filip Musiał: *Rzeź Wołyńska - ludobójstwo zapomniane?*

11 lipca 1943 roku ukraińscy nacjonaści zaatakowali Polaków w 99 miejscowościach przedwojennego województwa wołyńskiego na Kresach - wtedy zajętych już przez niemiecką III Rzeszę. Dla upamiętnienia tego dnia, nazywanego Krwawą Niedzielą, co roku obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów.

W latach 1943-1945 na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej ukraińscy nacjonaści wymordowali od 80 do 120 tys. Polaków. Precyzyjna liczba ofiar nie jest możliwa do ustalenia. Celem zbrodniarzy z Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (banderowców) i Ukraińskiej Powstańczej Armii było wyniszczenie polskiego żywiołu na terenach, które uznawali za ukraińskie. W konsekwencji planowego ludobójstwa kilkaset tysięcy Polaków, ratując się przed okrutnie zadawaną śmiercią, torturami i okaleczeniem, uciekło z tych terenów.

Rzeź Wołyńsko-Galicyjska

W 1942 r. działająca od dwudziestolecia międzywojennego Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów rozpoczęła formowanie oddziałów zbrojnych nazwanych później Ukraińską Powstańczą Armią. Już od końca 1942 r. jednym z celów jej ataków stała się ludność polska zamieszkująca przedwojenne polskie Kresy - przede wszystkim dawne województwo wołyńskie. W lutym 1943 r. w czasie Konferencji OUN podjęto decyzję o usunięciu ludności nie-ukraińskiej z terenów uznawanych przez ukraińskich nacjonalistów za ziemie ukraińskie. W praktyce ostrze ich działań wymierzone zostało przeciwko ludności polskiej zamieszkującej tereny na wschód od Sanu. Początkowa presja połączona z zastraszeniem i pierwszymi morderstwami na polskiej ludności, zwłaszcza wiejskiej, od początku 1943 r. przerodziła się w systematyczne działania eksterminacyjne. Ogarnęły one przede wszystkim Wołyń - z punktem kulminacyjnym w 1943 r. - oraz część wschodniej Małopolski, gdzie do szczególnego nasilenia antypolskich działań doszło rok później. Fizyczna eliminacja miała oczyścić tereny przedwojennych polskich Kresów południowo-wschodnich z pierwiastka polskiego.

Za datę symboliczną dla Rzezi Wołyńskiej uznaje się 10 lipca 1943 r., kiedy bojownicy UPA rozerwali koźmi wysłanego na pertraktacje z nimi przedstawiciela Polskiego Państwa Podziemnego Zygmunta Rumla. Po tej zbrodni rozpoczęła się masowa rzeź ludności polskiej na Wołyniu, a później w Małopolsce Wschodniej. Szacuje się, że ukraińscy nacjonaści, wspierani przez chłopstwo, zaatakowali Polaków zamieszkałych w 4300 miejscowościach.

W pobliżu zniszczonych wsi i chutorów pozostały bezimiennie masowe doły grobowe kryjące – najczęściej okaleczone – ciała polskich mieszkańców Kresów. Ludobójstwo Polaków zyskało miano Rzezi Wołyńskiej (nazywanej też Rzezią Wołyńsko-Galicyjską). Celem ukraińskich nacjonalistów była jednak nie tylko fizyczna eliminacja polskiej społeczności, ale także wykarczowanie śladów świadczących o wielowiekowej obecności polskiej na Kresach. Dlatego równoległe z aktem ludobójstwa niszczyli polskie dobra kulturalne, zabytki, uderzali w kresową gospodarkę, wypalając polskie siedliska do fundamentów, ze szczególną zjadłością niszcząc katolickie kościoły.

► **[Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)**

► **Więcej na temat Zbrodni Wołyńskiej na portalu IPN zbrodniawolynska.pl**